

يك آرشیو فیلم زنده

نوشته فردی بوآش

تردید نیست که جمع آوری فیلم در يك محل باید تابع مقرراتی باشد که معمولاً از طرف صاحبان فیلمها دیکته می‌شود و نخستین پیامد آن این است که حلقه‌های فیلم نباید به‌خارج از ساختمان انستیتو فرستاده شود. و این نکته نیز کاملاً بدیهی است که نگاهداشتن آرشیو فیلم در پوشش کاملاً مخفی وضعیت بیمعنی و پوچی را بوجود می‌آورد که در نتیجه هیچکس نمی‌تواند برای تحقیقات تاریخی خود از آن آرشیو بهره‌گیری و مسئول آرشیو هم در واقع فقط صورت يك نگهبان گورستان را پیدا می‌کند - که البته بکلی دور از منظور اصلی چنین اقداماتی محسوب می‌شود.

جمع آوری کارهای گذشته، این امکان را به هنر معاصر می‌دهد تا در رابطه با خلق آثاری برای آیندگان، خود را در معرض مقایسه با آن قرار دهد. يك آرشیو فیلم زنده، مکانی است که آفرینندگان هنر، تاریخدانان، تئوریسین‌ها و دانشجویان می‌توانند براحتمی از مدارك موجود در آن استفاده کنند. بنابراین باید از طریق فهرستی کامل و دقیق و گویا، در نهایت سرعت به خواسته خود دسترسی پیدا کنند. مورد استفاده قراردادن فیلمها هم‌پیوسته باید با نظارت مسئول مستقیم آرشیو صورت پذیرد.

فردی بوآش: اهل سوئیس و رئیس مؤسسه سینمایی آن کشور است. همچنین مجموعه‌ای بنام «تاریخ و تئوری سینما» را که توسط انتشارات L'age d'Homme لوزان منتشر می‌شود اداره می‌کند. وی از طریق همین انتشارات، مقالاتی را نیز در مورد سینمای آمریکا، سینمای سوئیس و بونوئل به چاپ رسانیده است.

میش سیمون هنرپیشه سوئدی در نخستین فیلم سینمایی‌اش بنام «تعطیلات آقای آندره کارل». این فیلم که در سال ۱۹۴۵ تهیه شده و مفقودالایر می‌نمود به‌توسط سینماتک سوئیس در وضعی خراب کشف و تجدید حیات گردید. این هم نمونه‌ای از يك مالکیت شخصی که به‌توسط آرشیو فیلم نگهداری می‌شود.

کانون سینمای سوئیس در نهایت همکاری سعی داشته است تا با حفظ نظرات امانت - گذاران، خواسته‌های دانشجویان پژوهشگر متقاضی فیلم را برآورده سازد. البته زمان زیادی لازم است تا از بابت سرعت هنری هیچگونه دغدغه‌خاطری برجای نماند و متأسفانه تا بوجود آمدن ضمانت کافی رغبت زیادی هم برای سپردن فیلم وجود نخواهد داشت. کانون مزبور مختر است که از سی و پنج سال پیش تاکنون همواره به‌فعالیت خود ادامه داده و بدون این که وقفه‌ای در انجام خدمت عمومی‌اش ایجاد کند تماس خود را با مراکز حرفه‌ای فیلم حفظ کرده

است. وظیفه اصلی ما نظارت بر تشکیلات میراث فیلم سوئیس است که البته این ضرورت مخصوصاً در جهت تهیه نگاتیو بی‌خطر، گرد آوری فهرست کامل و همچنین نگهداری فیلم، فشار زیادی را بر منابع مالی ما وارد می‌کند. ■

پایان اسرار

علاقه بیشتری نشان می‌دادند جانشین تهیه‌کنندگان با نفوذ قدیمی شدند و بطور کلی تفاهم بیشتری را به‌وجود آوردند. و از آن پس: - بسیاری از مسئولان آرشیوها، مقررات پیشنهادی فدراسیون بین-المللی انجمن تهیه‌کنندگان فیلم (IFFPA) را در مورد سپردن فیلم پذیرفتند. - نمایش فیلم، فقط در ساختمان آرشیو صورت می‌گیرد و تنها هنگامی که قبلاً اجازه آن کسب شده باشد در جای دیگر به نمایش درمی‌آید. کوشش لازم بعمل می‌آید تا در صورت درخواست، صاحبان فیلم، نسخه‌ای از امانت خود را در اختیار داشته باشند. - در مورد تهیه‌کنندگان فیلم که امروزه همواره با مفقودشدن فیلم روبرو هستند باید گفت که اکنون اطمینان دارند که از این پس دست کم نسخه موجود در آرشیو بصورت غیرمجاز نمایش داده نخواهد شد. بعبارت دیگر، آنچه زمانی بنظرشان کاری خطرناک می‌آمد اکنون حفاظت محض فیلم محسوب می‌شود.

در حال حاضر مسئولان آرشیو نیز دیگر بیمی ندارند که پرونده‌ها و فهرستهای خود را در اختیار درخواست‌کنندگان بگذارند. این زمان، دیگر تلاش برای پنهان‌کاری هیچگونه مفهومی دربر ندارد. مانع بزرگ از سر راه برداشته شده است. ■

سالهای متمادی، صنعت فیلمبرداری، دشمن مجموعه‌های فیلم بشمار می‌رفت و آرشیوهای قدیمی فیلم، مستقل و بی‌نیاز از تهیه‌کنندگان سینما و میل باطنی آنها تشکیل می‌گشت تا با تلاش خود از فناشدن نگاتیوها و نسخه‌های فیلم جلوگیری کنند. فهرست فیلمهای بازیافته را از نظر پنهان نگه می‌داشتند تا تهیه‌کنندگان آنها برای اعاده و تجدید چاپ فیلم اقدامی بعمل نیاورند. تا سال ۱۹۶۰ این پنهانکاری کاملاً رواج داشت و مبادله اطلاعات فقط با کلماتی محدود انجام می‌گرفت. به‌لاوه، تنها فهرستی که بطور یکجا در فدراسیون بین‌المللی آرشیو فیلم (FIAPF) تهیه شده بود به فیلمهای صامت اختصاص داشت که اهمیت تاریخی مناسبی به آنها داده شده بود. صورت فیلمهای تاطق سالهای ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۴ تهیه و منتشر نمی‌شد. پرونده‌های آرشیو فیلم در اسرار باقی مانده بود.

ولی در اوایل سالهای ۱۹۶۰، يك آرشیو اروپایی، کانون فیلم سوئیس، این جرات را به‌خود داد که پرده از این نقاب اسرارآمیز بردارد و صورت کاملی از فیلمهای سینمایی که در اختیار داشت و شامل محصولات کلیه کشورها بود منتشر سازد. هیچ اتفاقی پیش نیامد و هیچکس ادعای استرداد فیلمی را نکرد. در این فاصله، نسل جدیدی از تهیه‌کنندگان که به تاریخ سینما